

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia Kar
1.3 Intézet	Didaktikai Intézet
1.4 Szakterület	Római Katolikus Teológia
1.5 Képzési szint	alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Teológiai licenciátus

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Istoria Bisericii: Epoca veche și evul mediu Egyetemes Egyháztörténelem: Keresztény ókor és középkor						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Marton József						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Illyés Magda						
2.4 Tanulmányi év	2014/15	2.5 Félév	I.	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	6	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	84	melyből: 3.5 előadás	56	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					10
Más tevékenységek: szemináriumi dolgozatok, és egyéb dolgozatok megírásában konzultálás					11
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	91				
3.8 A félév össz-óraszámja	84				
3.9 Kreditszám	7				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• nincs
4.2 Kompetenciabeli	• nincs

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• tábla, térkép, vetítő
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• tábla, térkép, vetítő

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Az Egyház életének ismertetése a keresztény ókorban és középkorban – Krisztus alapításától a reneszánsz időszakig. • Az Egyház külső és belső történelmét Nagy Konstantin uralkodásáig, majd a Római Birodalom kereszténnyé levését. • Az egyetemes egyháztörténelem középkori részét három egységre bontva kerül tárgyalásra. Előbb a korai középkor keresztény misszióját, majd a virágzó középkort – az investitúra-harctól VIII. Bonifác pápaságáig, s végül a keresztény népközösségeket összetartó erők meggyengülésének és az Egyház irányító szerepének csökkenését jelző időszak bemutatását, vi. a késő középkort.
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • világtörténelmi ismeretek • egyháztani ismeretek • hellenizmus

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyházi események tárgyalásánál azoknak a jellegzetes részeknek kihangsúlyozása, amelyek a keresztény kultúrának a nemesítését és terjesztését, valamint az emberiség fejlődését előmozdították. • Az egyetemes egyház belső életének és a társadalomban betöltött szerepének megismertetése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az egyház történelmének megismerése a jelzett korszakban, valamint az egyház iránti elkötelezettség kialakítása.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<i>Az egyháztörténelem fogalma. Az egyháztörténelem módszerei, jelentőség. Az egyháztörténelem felosztása. Az egyháztörténet-írás története.</i>	előadás, magyarázat	fogalomtisztázás
<i>A zsidóság és a pogányság Jézus Krisztus korában. A jeruzsálemi ősegyház.</i>	előadás, magyarázat	környezetismeret
<i>Az egyház terjedése az apostolok utáni időszakban. Az egyház terjedése a 2. században</i>	előadás, magyarázat	üldözés és misszió kapcsolata
<i>A keresztényüldözések. Nagy Konstantin és utódai idején az egyház helyzete. A kereszténység államvallássá válása.</i>	előadás, magyarázat	Egyház és állam viszonya
<i>Jelentősebb szentháromságtani viták. A nagy krisztológiai eretnenségek (nesztorianizmus és monofizitizmus). Az „új kalkedoni” korszak</i>	előadás, magyarázat	ortodoxia
<i>A népvándorlás. Missziós tevékenység a germánok között. Szent Bonifác tevékenysége</i>	előadás, magyarázat	Az Egyház gyarapodása
<i>A szláv népek kereszténnyé levése. A magyarok megkeresztelkedése. Szent István egyházszervezői munkája</i>	előadás, magyarázat	Európa formálódása
<i>A pápai állam. Nagy Károly és az egyház</i>	előadás, magyarázat	Európa gyökerei
<i>Egyház a képrombolás korában. A görög és latin egyház szétválása</i>	előadás, magyarázat	Kelet és Nyugat viszonya
<i>A cluny-i reform. Az investitúra harc.</i>	előadás,	Egyház a feudális

	magyarázat	viszonyok között
<i>A keresztes hadjáratok. Az egyház missziós tevékenysége a középkorban</i>	előadás, magyarázat	peregrinatio
<i>Középkori eretnokségek. Az inkvizíció. Egyházi tudományosság a középkorban</i>	előadás, magyarázat	hitvédelem
<i>Az egyház belső élete a középkorban. A virágzó középkor művészete</i>	előadás, magyarázat	a középkori ember
<i>A pápák Avignonban. A nagy nyugati egyházszakadás és a konciliarizmus</i>	előadás, magyarázat	szakadások

Könyvészet

- ADRIÁNYI G.: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Bp. 2001.
- BANGA B.-IJJAS J.: *A keresztény egyház története I-IV*. Bp. 1940.
- JEDIN, H, *Hanbuch der Kirchengeschichte*, I-III. Freiburg, 1962-1980.
- HEUSSI: *Az egyháztörténet kézikönyve*, Bp. 2000
- MARTON J.: *Egyháztörténelem I*. Kolozsvár 2002.
- MARTON J.: *Keresztény ókor*, Mentor, Marosvásárhely 2004.
- MARTON J.: *Keresztény középkor*, Mentor, Marosvásárhely 2005.
- MONDIN, B.: *Pápák enciklopédiája*, Bp. 2001.
- SZÁNTÓ K.: *A Katolikus Egyház Története I*, Ecclesia. Bp. 1986.
- TÖRÖK J.: *A Katolikus Egyház Története I*, SzIT. Bp. 1999.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Az Egyház kezdeti problémái	előadás, beszélgetés	hierarchia formálódása
A keresztényüldözések	előadás, beszélgetés	Egyház terjedése
Szentháromságáni viták	előadás, beszélgetés	arianizmus
Krisztológiai viták	előadás, beszélgetés	monofizitizmus és nestorianizmus
Nagy Károly és a frank birodalom	előadás, beszélgetés	latinizálódás
Kelet-Nyugat szétválása	előadás, beszélgetés	szkizma
Invesztitúra	előadás, beszélgetés	pápaság és császárság
Keresztes hadjáratok	előadás, beszélgetés	iszlám veszedelem

Könyvészet

- BRÉHIER L.: *Bizánc tündöklése és hanyatlása*, Bp. 1999
- BROWN, P.: *Az európai kereszténység kialakulása*, Bp. 1999.
- BERKI, F.: *Az ortodox kereszténység*, Bp. 1975.
- BRANDT, Hartwin: *Nagy Konstantin, az első keresztény uralkodó*, Gabo. Budapest 2007.
- BOTA, I.: *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești*. Cluj, 1994.
- BOZSOKY P., *Keresztes hadjáratok*, Agapé, 1995.
- CHADWICK: *A korai egyház*, Bp. 1999.
- CANNIG, J.: *A középkor politikai gondolkodás története*, Osiris, Bp. 2002.
- DANIEL-ROPS, P.: *Az apostolok és a vértanúk egyháza*, Bp. 1989.
- DIÓS I. (szerk.): *Szettek története I-II*. Bp. 2001.
- ERBA, A.-GUIDUCCI, P.: *Storia della Chiesa*. Torino. 1989.
- EUSZÉBIOSZ: *Egyháztörténet*, in: *Ókeresztény Írók*, IV. Bp. 1983.
- FERGUNSON: *A kereszténység bölcsője*, Bp. 1999
- FÉLEGYHÁZI J.: *Egyház a korai középkorban*, Bp. 1967.
- FRENYÓ Z.: *Krisztológiai és antropológiai kérdések az ókeresztény gondolkodásban*, Bp. 2002.
- FRANZEN, A.: *Kis egyháztörténet*, Agapé, Szeged, 1998.
- GERGELY J.: *A pápaság története*, Bp. 1999.
- HAMANN, A.: *Így éltek az első keresztények*, Bp. 1987.
- HERMANN E.: *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*, München, 1973.
- HERTLING, L.: *Istoria bisericii, Iași*, 1991.
- JAKÓ Zs.: *Társadalom, Egyház, Művelődés*, Bp. 1997.
- JEDIN, H., *A zsinatok története* (ford. Víz László), Bp. 1998.
- JÓNÁS I.: *Európa születése*, Bp. 1991.
- KARÁCSONYI J.: *Magyarország egyháztörténete főbb vonásaiban*, Nagyvárad, 1906.

KATUS L.: *A középkor története*, Bp. 2001.
 MEYENDORFF, J.: *Birodalmi egység és keresztény szakadás*, Bp. 2001.
 MEYENDORFF, J.: *Krisztus az ortodox teológiában*, Bp. 2003.
 MEŰOISSET, Jean-Puierre.: *A katolicizmus története*, Pannonhalma 2012.
 MYZ R.: *A keleti egyházak*, Szeged, 1999.
 OBOLENSKY D.: *A bizánci Nemzetközösség*, Bp. 1999.
 OSZTROGORSKY, G.: *A bizánci állam története*, Bp. 2001.
 PAPP I.: *Nagy Károly és kora*, Debrecen,. 1997.
 PIERRARD, P.: *A katolikus egyház története*, Novi Sad, 1987.
 PUSKELY M.: *Keresztény szerzetesség. I-II. kt.* Budapest. 1996.
 RUNSIMANN, S.: *A kereszties hadjáratok*, Bp. 1999
 SOUTHERN, R. W.: *A nyugati társadalom és az egyház a középkorban*, Bp. 1987.
 SZOKRÁTÉSZ: *Egyháztörténet*, in: *Ókeresztény Írók*, IX. Bp. 1985.
 TIMKÓ I.: *Keleti kereszténység, keleti egyházak*, Bp. 1971.
 TÖRÖK J.: *Szerzetesek és lovagrendek Magyarországon*, Bp. 1990.
 VANYÓ L.: *Az ókeresztény egyház és irodalma*, Bp. 1980.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- egyéb teológiai tantárgyak tanításához az ismeretek megalapozása
- a helyes egyháztörténelmi szemlélet formálása

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Első vizsgaidőpontban	záróvizsga	1/2
10.5 Szeminárium	szemeszter idején	parciális vizsga	1/4
	szemináriumi munka		1/4
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei:			
<ul style="list-style-type: none"> • Az előadott kurzus és a szeminárium keretén belül feldolgozott anyag általános ismerete, esetlegesen a tanár rávezetésével 			

Kitöltés dátuma

2014. április 29.

Előadás felelőse

Dr. Marton József

Szeminárium felelőse

Illyés Magda

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2014. május 5.

Intézetigazgató

Dr. Vik János